

Türkmenistanyň Zähmet we ilaty durmuş taýdan goramak ministriniň
2020-nji ýylyň 17-nji dekabrynda çykaran 140-Ö belgili
B U Ý R U G Y

Hak tölenilýän jemgyýetçilik işini guramagyň Tertibini tassyklamak barada

“Ilatyň iş bilen üpjünçiligi hakynda” Türkmenistanyň Kanunynyň 11-nji maddasynyň 9-njy bendiniň “ç” kiçi bendiniň talaplaryny ýerine ýetirmek maksady bilen, **buýurýaryn**:

1. Hak tölenilýän jemgyýetçilik işini guramagyň Tertibini tassyklamaly (goşulýar).

2. Şu buýrugyň ýerine ýetirilişine Türkmenistanyň Zähmet we ilaty durmuş taýdan goramak ministriniň orunbasary H.Taçjanowa gözegçilik etmeli.

Ministr

M.Sylapow

Ylalaşyldy:

*Aşgabat şäheriniň häkimi
2020-nji ýylyň «16»dekabry
Ahal welaýatynyň häkimi
2020-nji ýylyň «16»dekabry
Balkan welaýatynyň häkimi
2020-nji ýylyň «15»dekabry
Daşoguz welaýatynyň häkimi
2020-nji ýylyň «14»dekabry
Lebap welaýatynyň häkimi
2020-nji ýylyň «11»dekabry
Mary welaýatynyň häkimi
2020-nji ýylyň «10»dekabry*

Ý.Gylyjow

Ý.Gurbanow

T.Atahallyýew

N.Nazarmyradow

Ş.Amangeldiyew

D.Annaberdiyew

Türkmenistanyň Zähmet we ilaty durmuş
taýdan goramak ministriniň
2020-nji ýylyň 17-nji dekabrynda
çykaran 140-Ö belgili buýrugy bilen
tassyklandy

Hak tölenilýän jemgyýetçilik işini guramagyň Tertibi

I bap. Umumy düzgünler

1. Hak tölenilýän jemgyýetçilik işini guramagyň Tertibi (mundan beýläk – Tertip) “Ilatyň iş bilen üpjünçiligi hakynda” Türkmenistanyň Kanunynyň 11-nji maddasynyň 9-njy bendiniň “ç” kiçi bendiniň talaplaryna laýyklykda işlenip taýýarlanyldy we ol hak tölenilýän jemgyýetçilik işiniň görnüşlerini we ony guramagyň tertibini kesgitleýär.

2. Şu Tertipde ulanylýan esasy düşüňjeler:

1) iş beriji - şu Tertibe laýyklykda hak tölenilýän jemgyýetçilik işini gurnaýjy (ministrlikler, pudaklaýyn dolandyryş edaralar, ýerine ýetiriji häkimiýetiň ýerli we ýerli öz-özünü dolandyryş edaralary, hususy telekeçiler, oba hojalyk önümlerini öndürijiler we beýlekiler);

2) hak tölenilýän jemgyýetçilik işleri – möhletli zähmet şertnamasy boýunça ýerine ýetirilýän, işsizleriň goşmaça durmuş taýdan goldanylmagy hökmünde guralýan işiň umumy elýeterli görnüşleri;

3) hak tölenilýän jemgyýetçilik işine çekilen adamlar- degişli tertipde iş bilen üpjünçilik gulluklarynda işsiz ýa-da iş gözleýän hökmünde hasaba alnan we hak tölenilýän jemgyýetçilik işine çekilen adamlar.

3. Hak tölenilýän jemgyýetçilik işleri (mundan beýläk – jemgyýetçilik işi) aşakdaky maksatlar üçin guralýar:

1) iş bilen üpjünçilik gulluklarynda işsiz ýa-da iş gözleýän hökmünde hasaba alnan adamlara iş gözleýän döwründe maddy goldaw bermek maksady bilen olaryň wagtlaýyn gazanç etmeklerine mümkinçilik bermek;

2) iş bilen üpjünçilik gulluklarynda işsiz ýa-da iş gözleýän hökmünde hasaba alnan adamlara wagtlaýyn iş bilen meşgullanmaga şert döretmek;

3) ilkinji gezek iş gözleýän we (ýa-da) käri (hünäri) bolmadyk adamlary zähmet işine çekmek (goşmak);

4) çagalary terbiýelemek, maşgala agzalaryna seretmek we beýleki sebäpler bilen baglanyşykly uzak (bir ýyldan köp) dowam eden arakesmeden soň täzeden işe başlamak;

5) pudaklary zerur bolan işçi güýji bilen üpjün etmek.

4. Jemgyýetçilik işleri hödürlenilende, işe ýollanylýanyň hünär taýýarlygy, iş tejribesi, ýaşy, jynsy we beýleki aýratynlyklary göz önünde tutulmalydyr, şeýle hem hödürlenilýän işiň iş tertibi, zähmeti goramagyň we tehniki howpsuzlygyň şertleri Türkmenistanyň kanunçylygynda bellenen talaplara laýyk gelmelidir.

5. İş bilen üpjünçilik gulluklary işe ýollanylýanyň hünär taýýarlygyny, iş tejribesini, ýaşyny, jynsyny we beýleki aýratynlyklaryny göz önünde tutmak bilen hak tölenilýän jemgyýetçilik işiniň geçirilmeli ýerini, şertini we wagtyny kesgitleýär.

6. Jemgyýetçilik işine çekilen adamlara Türkmenistanyň Zähmet kodeksinde, Türkmenistanyň Ilaty durmuş taýdan goramak hakynda kodeksinde we “Döwlet pensiýa ätiýaçlandyrmasy hakynda” Türkmenistanyň Kanunynda bellenen kadalar degişlidir.

7. Jemgyýetçilik işine çekilen adamlar bilen Türkmenistanyň Zähmet kodeksiniň 18-nji maddasynyň üçünji böleginiň 17-nji bendine laýyklykda, möhletli zähmet şertnamasy baglaşylýar.

II bap. Jemgyýetçilik işleriniň görnüşleri we ony guramak

8. Jemgyýetçilik işleri şu aşakdaky görnüşlere bölünýär:

1) daş-töweregi abadanlaşdyrmak;

2) durmuş taýdan hyzmat etmek;

3) jemgyýetçilik binalaryny abatlamak boýunça guralýan işler;

4) işleriň ýörite hünär taýýarlygyny talap etmeýän we telekeçilik işine degişli bolmadyk başga işler.

9. Jemgyýetçilik işleri zähmet bazarynyň aýratynlyklary we ilatyň iş bilen üpjünçilik derejesi nazara alnyp, şu Tertibe laýyklykda iş bilen üpjünçilik gulluklary tarapyndan guralýar.

10. Şäherler we etraplar boýunça jemgyýetçilik işlerini guramagyň meýilnamasy, (jemgyýetçilik işleriniň takyk şertleri we görnüşleri) iş beriji bilen degişli iş bilen üpjünçilik gullugy tarapyndan tassyklanylýar.

11. İş beriji zerurlyga görä sargyt etmeklik üçin meýilleşdirilýän jemgyýetçilik işleriniň sanawyny düzýär we ony her aýyň 5-ne çenli iş bilen üpjünçilik gulluklaryna tabşyrýar. İş bilen üpjünçilik gulluklary iş beriji tarapyndan sargyt edilen jemgyýetçilik işleriniň jemlenen sanawynyň bir nusgasyny ýerine ýetiriji häkimiýetiň ýerli edaralaryna (etrap we şäher häkimliklerine) maglumat hökmünde tabşyrýar.

III bap. Jemgyýetçilik işlerine adamlaryň ýollanylmagy

12. İş bilen üpjünçilik gulluklary tarapyndan özlerinde işsiz, iş gözleýän hökmünde hasaba alnan adamlar jemgyýetçilik işlerine şu Tertibe laýyklykda ýollanylýar. Jemgyýetçilik işleri Türkmenistanyň Zähmet kanunçylygynyň kadalaryna laýyklykda iş beriji bilen baglaşylan zähmet şertnamasy esasynda adamyň meýletin razylygy bilen amala aşyrylýar.

13. İş bilen üpjünçilik gulluklary tarapyndan adamlary jemgyýetçilik işine ýollamak olaryň işsiz, iş gözleýän hökmünde hasaba alnan senesine laýyklykda nobatyň zygiderliligi boýunça amala aşyrylýar.

14. Adamlar jemgyýetçilik işlerine ýollanylanda işiň tertibi, şerti hem-de zähmet haky barada iş bilen üpjünçilik gulluklary tarapyndan habarly edilýär.

15. Jemgyýetçilik işine başlamak üçin iş bilen üpjünçilik gulluklary tarapyndan raýata hak tölenilýän jemgyýetçilik işine ýollama haty (şu Tertibe 1-nji goşundy) berilýär. İş beriji jemgyýetçilik işine ýollanan adamy işe kabul edendigi ýa-da işe kabul etmekden ýüz dönderendigi barada sebäplerini görkezmek bilen, olar barada çözüdiň çykarylan senesinden soň 5 (bäs) iş gününüň dowamynda iş bilen üpjünçilik gullugyna kabul edilen çözüdiň jogabyny (şu Tertibe 2-nji goşundy) bermäge borçludur.

16. Jemgyýetçilik işleri ýerine ýetirilende onuň möhletini uzaltmak mümkinçiligi bolan halatynda, jemgyýetçilik işine çekilen adamyň razyçylygy esasynda iş beriji bilen zähmet şertnamasynyň möhletini uzaltmak barada goşmaça şertnama baglaşylýar.

17. Eger-de, raýata hemişelik iş hödürlenen bolsa, onuň işden boşadylmagy baradaky arzasy esasynda jemgyýetçilik işlerini ýerine ýetirmek baradaky zähmet şertnamasy ýatyrylmaga degişlidir.

Jemgyýetçilik işine ýollanan işsiz ýa-da iş gözleýän hökmünde hasaba alnan adamlaryň işi zyýanly we howply (aýratyn zyýanly we aýratyn howply) zähmet şertler bilen bagly bolup, onuň işden boýun gaçyran ýagdaýynda, oňa başga jemgyýetçilik işleri hödürlenýär.

18. Hak tölenilýän jemgyýetçilik işleri bilen üpjün edilen adamlaryň işlän döwri hakynda zähmet depderçesine ýazgy edilýär. Türkmenistanyň kanunçylygyna laýyklykda pensiýalary bellemek we/ýa-da wagtlaýyn zähmete ukypsyzlyk boýunça kömek puluny tölemek üçin adamlaryň jemgyýetçilik işlerine gatnaşan döwri olaryň ätiýaçlandyrylan döwrüne goşulýar.

19. Jemgyýetçilik işleri bilen üpjün edilen adamlaryň işlän döwri üçin ätiýaçlandyryş tölegleri iş beriji tarapyndan hereket edýän kanunçylyga laýyklykda tölenilýär.

20. Jemgyýetçilik işlerini ýerine ýetirijileriň iş wagtynyň dowamlylygy Türkmenistanyň zähmet kanunçylygyna laýyklykda bellenilýär.

21. Jemgyýetçilik işine ýollanylan raýat özbaşdak, esassyz sebäplere görä jemgyýetçilik işine gatnaşygyny bes eden ýagdaýynda, işini bes eden günden başlap, diňe otuz senenama güni geçenden soň iş gözleýän hökmünde täzedan hasaba alynmaga hukugy bardyr.

22. Welaýatlaryň we Aşgabat şäheriniň iş bilen üpjünçilik gulluklary jemgyýetçilik işlerine ugradylan hem-de jemgyýetçilik işlerini ýerine ýetirijileriň hasabatyny ýöredýärler.

IV bap. Jemgyýetçilik işlerini ýerine ýetirijileriň zähmetine hak tölemek

23. Jemgyýetçilik işlerini ýerine ýetirijileriň zähmetine hak tölemek kärhanalarda hereket edýän tarif möçberden, aýlyk wezipe haklaryndan ugur alnyp, iş berijiniň öz serişdeleriniň hasabyna, hakyky ýerine ýetirilen işi boýunça amala aşyrylýar.

24. Jemgyýetçilik işlerini ýerine ýetirijilere hasaplanan zähmet hakyndan Türkmenistanyň kanunçylygynda bellenen tertipde salgytlar we hökmany tutumlar tutulýar.

25. Jemgyýetçilik işlerini ýerine ýetirijileriň zähmet şikesinden ýa-da başga ýagdaýlarda saglygyna ýetirilen zyýanyň (zeleliň) öwezini, wagtlaýyn zähmete ukypsyzlyk boýunça kömek pulunyň tölegi hereket edýän kanunçylyga laýyklykda iş beriji tarapyndan tölenilýär.

Jemgyýetçilik işlerini ýerine ýetirijilere işde gazanan üstünligi üçin iş berijiniň öz serişdeleriniň hasabyna höweslendirme çäreleri ulanylyp bilner.

Jemgyýetçilik işleri geçirilende iş beriji zähmet goraglylygynyň talaplary boýunça degişli şertleri Türkmenistanyň kanunçylygyna laýyklykda üpjün etmäge borçludyr.

V bap. Jemgyýetçilik işini guramagyň tertibine gözegçilik

26. Jemgyýetçilik işleri bilen baglanyşykly işi ýerine ýetiren mahalynda iş beriji hem-de jemgyýetçilik işini ýerine ýetirijiler tarapyndan möhletli zähmet şertnamalarynyň, şeýle hem Türkmenistanyň zähmet kanunçylygynyň kadalarynyň, “Ilatyň iş bilen üpjünçiligi hakynda” Türkmenistanyň Kanunynyň berjaý edilişine gözegçiligi welaýatlaryň we Aşgabat şäheriniň häkimlikleri hem-de Türkmenistanyň

Zähmet we ilaty durmuş taýdan goramak ministrliginiň welaýatlaryň we Aşgabat şäheriniň Ilatyň iş bilen üpjünçilik müdirlikleri tarapyndan amala aşyrylýar.

Jemgyýetçilik işini ýerine ýetirýän işsizi, iş gözleýän hökmünde hasaba alnan adamy onuň ýerine ýetirýän işi kanagatlandyryýan bolsa, onda ol iş beriji bilen ylalaşyp bu işi hemişelik esasyda ýerine ýetirmeklige bolan razylygyny mälim edip bilýär. İş bilen üpjünçilik gullugy bolsa bu işi laýyk gelýän iş hökümünde hasaba alýar.

Şeýle ýagdaýda raýat bilen ön baglaşylan möhletli zähmet şertnamasy, täze zähmet şertleriniň görkezilmegi bilen gaýtadan baglaşylmaga degişli bolup durýar.

VI bap. Jemleýji düzgünler

27. Jemgyýetçilik işlerini guramak bilen bagly ýüze çykýan jedeller Türkmenistanyň kanunçylygynda bellenilen tertipde çözülýär.

28. Şu Tertibiň kadalarynyň bozulmagy Türkmenistanyň kanunçylygynda bellenilen jogapkärçilige eltýär.

29. Şu Tertip bilen düzgünleşdirilmedik gatnaşyklar Türkmenistanyň beýleki zähmet babatyndaky kadalaşdyryjy hukuk namalary bilen düzgünleşdirilýär.

Hak tölenilýän jemgyýetçilik
işini guramagyň Tertibine
1-nji goşundy

Hak tölenilýän jemgyýetçilik işine ÝOLLAMA HATY

_____ (edaranyň, kärhananyň, guramanyň ady we salgysy)

Raýat _____
(famiýasy, ady, atasynyň ady)

_____ (hünäri, käre)

laýyklykda hak tölenilýän jemgyýetçilik işine ugradylýar.

şu döwre _____

Kabul edilen çözgüt barada 5 (bäs) iş gününü dowamynda habar bermegiňizi haýyş edýäris.

_____ etrap/şäher iş bilen
üpjünçilik bölüminiň müdiri _____
(goly) (famiýasy, ady, atasynyň ady)

M.Ý. “ _____ ” _____ 20 ____ ý.
(sene)

Hak tölenilýän jemgyýetçilik
işini guramagyň Tertibine
2-nji goşundy

_____ etrap/şäher iş bilen
üpjünçilik bölümine

**Kabul edilen çözüdiň
JOGABY**

Raýat _____ hak
(familiýasy, ady, atasynyň ady)
tölenilýän jemgyýetçilik işine _____ möhlet
bilen “ _____ ” 20__ ý. _____ belgili buýruk esasynda kabul
edildi
(sene)

_____
(hünäri, kări)

_____
(eger işe kabul etmekden ýüz dönderlen bolsa, işe kabul etmekden ýüz dönderlendigi barada
hem-de işe kabul etmekden ýüz döndermegiň sebäbi görkezilýär)

_____
(edaranyň ady)

Ýolbaşçy _____
(goly) _____
(familiýasy, ady, atasynyň ady)

M.Ý. “ _____ ” 20__ ý.
(sene)

Türkmenistanyň Adalat ministrligi tarapyndan
2021-nji ýylyň 15-nji ýanwarynda 1431 bellige
alyş belgisi bilen döwlet belligine alnan.